

Arbeidsnotater

S T A T I S T I S K S E N T R A L B Y R Å

IO 68/21

Oslo, 28. august 1968

OM BEREGNINGEN AV AVSTÅTT INNTEKT FOR ELEVER/STUDENTER VED NOEN UTDANNINGSVEIER, 1900-1960

Av Eivind Hoffmann

I n n h o l d

	Side
I. Innledning	2
II. Beregningen av den gjennomsnittlige årsfortjeneste 1900-1960, for	
a. mannlige "industriarbeidere"	3
b. menn i to funksjonærgrupper	5
III. Beregningen av den gjennomsnittlige avståtte inntekt pr. år 1900-1960, for	
a. de mannlige elever ved de tekniske skoler	5
b. de mannlige elever ved de tekniske fagskoler	7
c. de mannlige elever ved realskolen/middelskolen	7
d. de mannlige elever i gymnasets tre siste år	9
e. de mannlige studenter ved universitet og høyskoler	10
f. de kvinnelige elever og studenter	12
g. studentene ved lærerskolene	14
IV. Noen merknader til resultatene	15

T a b e l l e r:

Tabell 1: Beregningen av gjennomsnittlig årsfortjeneste for mannlige industriarbeidere, 1900-1960	16
Tabell 2: Beregningen av gjennomsnittlig årsfortjeneste i løpende kroner for menn i to funksjonærgrupper, 1900-1960	17
Tabell 3: Beregnet avstått inntekt pr. år for de mannlige elevene/studentene ved noen utdanningsveier, 1900-1960. I løpende kroner	19
Tabell 4: Beregnet avstått inntekt pr. år for de kvinnelige elevene/studentene ved noen utdanningsveier, 1900-1960. I løpende kroner	20
Tabell 5: Beregnet avstått inntekt pr. år for studentene ved lærerskolene, 1900-1960. I løpende kroner	22
Kilder og henvisninger	24

Ikke for offentliggjøring. Dette notat er et arbeidsdokument og kan siteres eller refereres bare etter spesiell tillatelse i hvert enkelt tilfelle. Synspunkter og konklusjoner kan ikke uten videre tas som uttrykk for Statistisk Sentralbyrås oppfatning.

I. Innledning

1. I dette notatet vil det bli gjort rede for et forsøk på å beregne den gjennomsnittlige årsfortjeneste for tre "yrkesgrupper" i perioden 1900-1960, og hvordan resultatene av disse beregningene dannet grunnlaget for anslag på den avståtte inntekt for studentene ved følgende utdanningsveier:

Tekniske skoler
 Tekniske fagskoler
 Realskolen
 Gymnaset
 Lærerskolen
 Universitet og høyskoler

Ved den kvantitativt sett viktigste utdanningsvei - folkeskolen - har jeg antatt at elevene ikke har avstått inntekt, siden de her gjennomfører pliktig skolegang. Antagelig er dette ikke helt riktig - i det minste for begynnelsen av århundret. Undersøkelser fra 1911-14¹⁾ viser at yrkesarbeid blant folkeskolebarn var ganske utbredt, og det må kunne tas som antydning om at mange barn i folkeskolens øverste klasser ville ha fått arbeid om de ikke hadde vært i skolen. Noen mulighet til å si noe om hvor mange barn som kunne ha fått arbeid og hvilken inntekt de eventuelt ville ha fått, har jeg dog ikke hatt.

2. Bakgrunnen for disse beregningene er det gjort nærmere rede for i min artikkel "Prinsipielt om måling av samfunnets utdanningskapital og et forsøk på å måle utdanningskapitalen i Norge i 1960"²⁾. I denne artikkelen har jeg diskutert forskjellige mål for mengden av utdanning i et samfunn, ut fra deres evne til å reflektere utdanningens betydning for mengden av de produktive tjenester i en periode som ytes av den sysselsatte befolkning. Under bestemte forutsetninger - som er nærmere diskutert i artikkelen - vil kostnadene, i faste priser, ved å produsere utdanningen være et mulig mål for mengden av utdanning. Siden den viktigste innsatsfaktor ved produksjon av utdanning ved siden av tjenester fra lærere og fra skolenes bygninger og utstyr er studentenes egen innsats, er det nødvendig å finne et mål for verdien av studentenes innsats i utdanningen av seg selv. Under bestemte forutsetninger kan den måles ved den inntekt studentene må avstå fra for å gjennomføre utdanningen. Det er derfor som et ledd i et forsøk på å beregne utviklingen av "utdanningskapitalen i Norge" i dette århundre at disse beregninger av avstått inntekt

1) NOS VI 129: Skolebarns erhvervsmæssige arbeid. Socialstatistisk undersøkelse. (Departementet for Sociale Saker. Kristiania 1918. I kommisjon hos H. Aschehoug & Co.)

2) Artikler nr. 25 fra Statistisk Sentralbyrå.

er blitt gjennomført. Valget av utdanninger som det er utført beregninger for er truffet på grunnlag av (1) at det er disse utdanninger som sannsynligvis har gitt opphavet til den vesentlige del av utdanningskapitalen i Norge (når vi ser bort fra folkeskolen)¹⁾, og (2) at det i første rekke er for disse utdanninger vi har det statistiske grunnlag som ellers er nødvendig (kostnader, elever og uteksaminerte) for å beregne utdanningskapitalen.

3. Den framgangsmåte som ble benyttet ved beregningene var i grove trekk som følger: Først ble det beregnet gjennomsnittlig årsinntekt for tre "yrkesgrupper" på grunnlag av foreliggende statistikk. Deretter ble det fra andre kilder anslått hvor stor inntekt på årsbasis studentene ved de ulike utdanningsveier kunne antas å ville ha hatt i forhold til inntekten i disse yrkesgruppene. Til slutt ble det justert for at undervisningsåret er kortere enn kalenderåret, slik at elevene ikke avstår en hel årsinntekt. Den beregnede avståtte inntekt er altså ment å være den inntekt elevene ville ha fått dersom de - med sin forutdanning og bakgrunn for øvrig - hadde vært i arbeid i stedet for å nytte sin arbeidskraft til utdanning av seg selv.

4. Beregningene må betraktes som informerte gjetninger, og kan ikke kalles estimater i noen statistisk meningsfylt forstand. Andre ville nok ha kommet fram til andre tall, og alternative beregningsmetoder ville nok også gitt andre resultater. Men med de benyttede informasjoner og ressurser tror jeg dog ikke det vil være mulig å komme fram til vesentlig påliteligere resultater.

5. Denne redegjørelsen for hvordan beregningene er bygget opp og hvilke kilder som er benyttet, er søkt gjort så fullstendig som mulig, men det kan allikevel være noen data og inntrykk - kanskje særlig slike som har tilknytning til den generelle økonomiske og sosiale situasjon - som kan ha influert på resultatene uten at de blir trukket fram her.

II.a Beregningen av den gjennomsnittlige årsfortjeneste for mannlige "industriarbeidere", 1900-1960

6. Fra de to første kolonnene i tabell 190 i (11)²⁾ tok jeg for ti år tallet for den gjennomsnittlige dagsfortjeneste i industrien i alt (med og uten papirindustrien) og dividerte dem med de tilhørende indekstall for den gjennomsnittlige dagsfortjeneste i industrien som er gitt i kolonne 2 i

1) Se vedlegg II i den nevnte artikkel.

2) Tallene refererer seg til henvisningene bak.

tabell 89, s. 77 i (4). Jeg fikk da følgende tall for den gjennomsnittlige dagsfortjeneste i industrien i 1900:

Beregnet gjennomsnittlig dagsfortjeneste (i øre) for menn i industrien i 1900, utregnet med utgangspunkt i den gjennomsnittlige dagsfortjeneste i

	1914	1920	1922	1925	1930	1935	1940	1945	1946	1947
Med papirindustrien inkludert	321	321	321	-	-	-	-	-	-	-
Med papirindustrien utelatt	354	331	302	321	336	336	335	335	336	339

På grunnlag av dette og fordi den gjennomsnittlige dagsfortjeneste for menn i papirindustrien har vært lavere enn den for arbeiderne i resten av industrien etter 1930 (se siste kolonne i tabell 190 i (11)), anslo jeg den gjennomsnittlige dagsfortjeneste for voksne menn i industrien i 1900 til kr. 3,30. Så ble den nevnte indeksen fra (4) nyttet til å beregne den gjennomsnittlige dagsfortjeneste for menn i industrien i perioden 1900-1950. For 1951-60 ble dagsfortjenesten anslått ved timefortjenestetallene i tabell 67, kolonne 1 i (14), og tall vennligst oppgitt av konsulent Turid Sletten ved 3. kontor (for 1958-60).

7. Gjennomsnittlig årsfortjeneste ble så beregnet ved å anta at det årlige antall inntektsgivende dager har vært:

1900-15:	305 dager
1916-35:	300 dager
1936-46:	295 dager
1947-60:	285 dager

Disse grove anslag er basert på opplysninger gitt i (4) s. 156 og s. 181 fotnote 1 til tabell 91. Det er med hensikt ikke justert for arbeidsløshet, da det synes lite hensiktsmessig å la målet for mengden av utdanningskapital påvirkes av tilfeldige - fra dette synspunkt - variasjoner i aktivitetsnivået ellers i samfunnet på det tidspunkt utdanningskapitalen produseres (se for øvrig diskusjonen på slutten av avsnitt 3.f i min artikkel). Juul Bjerke har gjort meg oppmerksom på at jeg allikevel kan ha overvurdert antall inntektsgivende dager ved ikke å ta tilbørlig hensyn til normalt sykdomsfravær og midlertidig tap av inntekt ved skifte av arbeid. Hvis vi på grunn av dette reduserer antall inntektsgivende dager til henholdsvis 295, 290, 285 og 280, ville vi måtte multiplisere tallene i kolonne 2 i tabell 1 med henholdsvis 0,967, 0,967, 0,966 og 0,982 for å få "riktige" tall. På bakgrunn av de andre usikkerheter som knytter seg til beregningene synes ikke dette å være noen spesielt stor feilkilde.

II.b Beregningen av den gjennomsnittlige årsfortjeneste for menn i to funksjonærgrupper, 1900-1960

8. Fra tabell 99, s. 79 i (3) og opplysninger vennligst gitt av konsulent E.W. Østberg ved Oslo kommunes statistiske kontor beregnet jeg en indeks for en l.-kontorists årsinntekt ved Oslo kommune, 1900-1960. Fra tabell 91 s. 181 i (4) dannet jeg meg en oppfatning om at grovt sett har lønnsutviklingen for lavere private funksjonærer fulgt industriarbeidernes, mens den for offentlige funksjonærer har avvirket ganske sterkt. Som et grovt anslag på indeksforløpet i gjennomsnitt for alle lavere funksjonærers årsinntekt tok jeg derfor det uveide gjennomsnitt av indeksen for l.-kontoristen i Oslo kommune og den beregnede indeks for industriarbeidernes årsfortjeneste. Den første antas å være representativ for lavere offentlige funksjonærer - den andre for lavere private.

9. Fra tabell 81, s. 80-81 i (15) beregnet jeg så gjennomsnittlig årsinntekt 1960 for funksjonærer i varehandel, bank, forsikring og kommunal tjeneste med a utdanning under examen artium/teknisk skole (antatt å være realskole), og b med examen artium eller handelsgymnas som høyeste utdanning. Så regnet jeg at disse årsinntekter over tiden har utviklet seg i overensstemmelse med den beregnede indeks. De tall jeg på denne måten kom fram til for de enkelte år, synes ikke åpenbart urimelige ut fra de tall som er gitt f.eks. i (1), (2), (6), (7), (8), (9) og (10). Resultatene av beregningene er gitt i tabell 2.

III.a Beregningen av gjennomsnittlig avstått inntekt pr. år for de mannlige elevene ved de tekniske skoler, 1900-1960

10. Noen statistikk som viser hvordan alderen for elevene ved de tekniske skoler har utviklet seg over tiden, har jeg ikke funnet, men Fagskolestatistikken viser at alderen for elevene ved de tekniske fagskoler har variert lite. Derfor regner jeg at dette kan ha vært tilfelle også ved de tekniske skoler. Tabellene 10.d s.41 i (5) og VI s. 155 i (13) gir grunnlag for å anta at elevenes typiske alder er 20-24 år. Gjennomsnittsalderen ligger litt høyere, men ved inntektsberegningene har jeg holdt meg til den typiske alder.

11. Jeg har regnet at elevene avstår inntekt i 10 måneder pr. år p.g.a. skolegangen. Dette gjelder for hele perioden. Data for dette har jeg ikke funnet.

12. Beregningene av avstått inntekt har den beregnede årsfortjeneste for industriarbeidere som utgangspunkt. I etterkrigstiden regner jeg at den

alternative sysselsetting for elevene ville være i industrien. Fra (12) s. 81 og (15) s. 35 fant jeg at gjennomsnittlig timefortjeneste for menn i aldersgruppen 20-25 år i forhold til gjennomsnittlig timefortjeneste for alle voksne mannlige arbeidere var:

1948:	0,93	(bare tall for noen industrier)
1958:	0,95	
1960:	0,94	

På dette grunnlag antok jeg at den avståtte inntekt på årsbasis var 0,9 av den beregnede for industriarbeidere i perioden 1945-60. Avrundingen nedover i forhold til de observerte forholdstall, er betinget av antagelsen om litt lavere lønn ved korttids-sysselsetting enn ved fast arbeid.

13. Før 2. verdenskrig har jeg antatt at sysselsetting i annen aktivitet enn industrien måtte være aktuelt som alternativ til skolegang - delvis på grunn av de økonomiske forhold og dels fordi industriarbeidernes andel av total sysselsetting var mindre. Fra tabell 3 i (9) fant jeg at den uveide gjennomsnittsinntekten i 1929 for menn i alderen 20-24 år sysselsatt som "arbeidere og tjenere i jordbruk", "bygg- og anleggsarbeidere", "lager- og tomtearbeidere", "håndverksarbeidere", "arbeidere i sjøfart" og "andre industriarbeidere" i forhold til gjennomsnittsinntekten for "andre industriarbeidere" var 0,56. Ved utelatelse av gruppen "arbeidere og tjenere i jordbruk" var tallet 0,68.

14. Fra bilagene 8 og 9 i (1) ble det laget et anslag på forholdet mellom gjennomsnittsinntekten i 1910 for menn i alderen 20-25 år i gruppene "fabrikkarbeidere i landsdistrikter og byer", "håndverksarbeidere", "tjenere i jordbruk", "andre jordbruksarbeidere", "skogsarbeidere", "industri- og anleggsarbeidere" og "handelsarbeidere" i forhold til gjennomsnittsinntekten for "fabrikkarbeidere" og "håndverksarbeidere". Tallet for alderen 20-25 år ble antatt å være gjennomsnittet av tallene for aldersgruppene 15-20 år og 20-30 år. Tallet var 0,65.

15. Både i 1929 og 1910 ble yrkesgruppene tatt med ut fra om jeg trodde de var relevante for personer i elevenes situasjon ved utdanningens begynnelse - dvs. med realskolen og industriell eller håndverksmessig praksis, og ut fra hvilke yrker som hadde de fleste arbeidstakere i den aktuelle alder. Det er mulig den avståtte inntekt er undervurdert for perioden før 1910, da de tekniske skoler ^{dengang} var landets høyeste læreanstalter på sitt område, og derfor kan ha rekruttert elever hvis alternative sysselsetting ville gi vesentlig høyere inntekt enn den jeg har regnet med.

16. På dette grunnlag anslo jeg forholdstallet "elevenes inntekt på årsbasis/beregnet årsfortjeneste for industrianbeidere" til følgende:

1900-15:	0,65
1915-20:	Tallet falt et poeng (0,01) pr. år ¹⁾
1920-30:	0,60
1930-45:	Tallet steg med to poeng (0,02) pr. år
1945-60:	0,90

Resultatene av beregningene er gitt i tabell 3, kolonne 1.

III.b Beregningen av gjennomsnittlig avstått inntekt pr. år for de mannlige elevene ved de tekniske fagskoler

17. Den foreliggende Fagskole- og undervisningsstatistikk viser at den typiske alder ved de tekniske fagskoler har vært 18-20 år i hele perioden 1900-60. Jeg har derfor regnet at elevene har vært i alderen 18-20 år. Også ved disse skoler har jeg regnet med 10 måneders inntektsavståelse pr. år.

18. Analogt med det som er beskrevet i avsnitt 12, ble forholdstallet for aldersgruppen 19-20 år beregnet til 0,85 for alle årene 1948, 1958 og 1960. Analogt med det som er beskrevet i avsnitt 13, ble forholdstallet i 1929 beregnet til 0,40 for aldersgruppen 18-20 år. Analogt med avsnitt 14 ble forholdstallet i 1910 anslått til 0,55.

19. På dette grunnlag anslo jeg forholdstallet (elevenes inntekt på årsbasis/beregnet årsfortjeneste for industrianbeidere) til:

1900-15:	0,55
1915-20:	Tallet falt tre poeng (0,03) pr. år
1920-34:	0,40
1934-40:	Tallet steg fem poeng (0,05) pr. år
1940-45:	Tallet steg tre poeng (0,03) pr. år
1945-60:	0,85

Resultatene er gitt i tabell 3, kolonne 2.

III.c Beregningen av gjennomsnittlig avstått inntekt pr. år for de mannlige elevene ved realskoler/middelskoler

20. Det er antatt at elevene er i alderen 15-17 år, og at de har avstått fra inntekt 10 måneder i året på grunn av skolegangen. Inntektstall for personer med denne alder er bare gitt i (9), men jeg har forsøkt å samle indisier for andre år. De viktigste indisier er gjengitt her:

1) Høyere forholdstall i 1910 enn i 1929 har jeg funnet for alle gruppene. Dette stemmer også med konklusjonen i Folketellingen 1930. Se (9), s.63^{*}.

F o r 1 9 6 0

- a) Fra (15), tabell V: Forholdstallet (gjennomsnittlig timefortjeneste, menn under 18 år/ditto voksne menn) i offentlig anleggsvirksomhet var 0,62.
- b) Fra (15), tabell II og 25: Forholdstallet (gjennomsnittlig timefortjeneste, hjelpegutter under 19 år/ditto voksne arbeidere i alt) i industrien var 0,52.
- c) Fra (15), tabell XI og 25 og 42: Forholdstallet (gjennomsnittlig månedsfortjeneste, bud i varehandel 18-19 år/ditto voksne menn i industrien) var 0,45.

F o r 1 9 4 8

- d) Fra (12), tabellene 28, 32, 36 og 60: Forholdstallet (gjennomsnittlig timefortjeneste, mannlige arbeidere under 19 år/ditto voksne arbeidere) i noen industrier var 0,50.

F o r 1 9 2 9

- e) Fra (9), tabell 3: Forholdstallet (gjennomsnittsinntekt for alle/ditto industriarbeidere) for alderen 14-16 år var 0,75.
- f) Samme kilde: Forholdstallet (gjennomsnittsinntekt, alle 14-16 år/ditto alle "andre industriarbeidere") var 0,23.
- g) Samme kilde: Forholdstallet (gjennomsnittsinntekt, alle 17-19 år/ditto alle "andre industriarbeidere") var 0,32.
- h) Samme kilde: Forholdstallet (gjennomsnittsinntekt, alle 14-19 år/ditto alle "andre industriarbeidere") var 0,30.

F o r 1 9 1 0

- i) Fra (1) s. 349 - 50: Forholdstallet (gjennomsnittsinntekt, alle 15-20 år/ditto fabrikkarbeidere) i landdistriktene var 0,32, i byene var det 0,45.

F o r 1 8 9 0

- j) Fra (1) s. 351-52: Samme forholdstall som ovenfor var i landdistriktene 0,36 og i byene 0,38.

21. Forholdstallet (elevenes avståtte inntekt på årsbasis/beregnet årsfortjeneste for industriarbeidere) ble på grunnlag av ovenforstående anslått til:

1900-15:	0,30
1915-20:	Tallet sank et poeng (0,01) pr. år
1920-37:	0,25
1937-38:	Tallet sank et poeng (0,01)
1938-45:	Tallet steg to poeng (0,02) pr. år
1945-60:	0,40

Resultatene av beregningene er gitt i tabell 3, kolonne 3.

III.d Beregningen av gjennomsnittlig avstått inntekt pr. år for de mannlige elevene i gymnasets tre siste år

22. Alderen er regnet å ha vært 17-19 år, utdanningen svarende til real-/middelskoleeksamen, og det er regnet at elevene avstår inntekter i 10 måneder pr. år på grunn av skolegangen. Jeg antok at alternativ sysselsetting vil være dels som industriarbeidere og dels som lavere funksjonærer. Som grunnlag for å anslå den avståtte inntekt i forhold til industriarbeidernes og funksjonærenes, baserte jeg meg på følgende opplysninger:

F o r 1 9 6 0

a) Se avsnitt 20.b) ovenfor.

b) Fra (15): Forholdstallet (gjennomsnittlig månedsfortjeneste, menn 18-19 år/ditto menn i alt) for

kontorpersonale i varehandel med rutinearbeid var	0,50
ditto i NAF's medlemsbedrifter var	0,62
salgsfunksjonærer i varehandel var	0,48
butikkfunksjonærer i varehandel var	0,59
butikk- og lagerfunksjonærer i NAF's medlemsbedrifter var	0,46

F o r 1 9 4 8

c) Som avsnitt 20.d) ovenfor.

F o r 1 9 4 6

d) Fra (10), tabell 16, s. 32: Forholdstallet (gjennomsnittlig månedsfortjeneste, menn under 19 år/ditto menn i alt) for

bankassistenter var	0,40
andre kontorister var	0,49
volontører og bud var	0,49

F o r 1 9 2 9

e) Fra (9), tabell 3: Forholdstallet (gjennomsnittlig inntekt, menn 17-19 år/ditto menn i alt) for

kontorfunksjonærer i industri og forretningsdrift var ..	0,40
butikkekspeditører var	0,43
bokholdere og funksjonærer i immaterielle yrker var	0,28
håndverksarbeidere og læregutter var	0,43
bygge- og anleggsarbeidere var	0,50
andre industriarbeidere var	0,48
lager- og tomtearbeidere var	0,47
andre arbeidere i sjøfart var	0,54

F o r 1 9 1 0

f) Fra (1) s. 349-50: Forholdstallet (gjennomsnittlig inntekt, menn 15-20 år/ditto menn i alt) for

handelsbetjenter i landdistriktene var	0,56
ditto i byene var	0,43
private betjenter i landdistriktene var	0,31
" " " byene var	0,38
fabrikkarbeidere i landdistriktene var	0,60
ditto i byene var	0,56
industri- og anleggsarbeidere i landdistriktene var	0,62 (jfr. s.70 i (1))

de videre

23. Grunnlaget for/beregningene var den beregnede årsfortjeneste for industriarbeidere og for lavere funksjonærer antatt å ha realskole-/middelskoleeksamen. På grunnlag av de tall som er referert ovenfor anslo jeg forholdstallet: "elevenes avståtte inntekt på årsbasis/beregnet årsfortjeneste for industriarbeidere" til

1900-15:	0,60
1915-20:	Tallet sank med tre poeng (0,03) pr. år
1920-35:	0,45
1935-44:	Tallet steg med 1 poeng (0,01) pr. annet år
1944-60:	0,5

Forholdstallet: "elevenes avståtte inntekt på årsbasis/beregnet årsfortjeneste for funksjonærer med realskole-/middelskoleeksamen" ble anslått til:

1900-15:	0,45
1915-20:	Tallet sank med et poeng (0,01) pr. år
1920-35:	0,40
1935-45:	Tallet steg et poeng (0,01) pr. år
1945-60:	0,5

Den beregnede avståtte inntekt på årsbasis ble så regnet å være gjennomsnittet av den beregnet med utgangspunkt i industriarbeiderinntekten, og den beregnet med utgangspunkt i funksjonærinntekter. Resultatet av beregningene er gitt i tabell 3, kolonne 4.

III.e Beregningen av gjennomsnittlig avstått inntekt pr. år for de mannlige studenter ved universitetet og høyskoler

24. Det er gjort beregninger for aldersgruppene 20-24 år og 25-29 år. Bl.a. studietidens lengde vil bestemme hvorvidt studentene befinner seg i begge eller bare den første aldersgruppen. Det er antatt at studentene avstår fra inntekt i 9 måneder pr. år på grunn av studiene. Utgangspunktet for anslagene er de beregnede årsfortjenester for funksjonærer med examen artium. Studentenes avståtte inntekt på årsbasis i forhold til denne ble anslått på grunnlag av følgende:

F o r 1 9 6 0

- a) Forholdstallet (gjennomsnittlig månedsfortjeneste, menn 20/24 år/ditto menn i alt) for
kontorfunksjonærer i forsikring var	0,57
ditto i bank var	0,45
kvalifiserte funksjonærer i varehandel var	0,62
kvalifiserte og selvstendige funksjonærer i varehandel var	0,69
- b) Forholdstallet (gjennomsnittlig månedsfortjeneste, menn 25-29 år/ditto menn i alt) for

kontorfunksjonærer i forsikring var	0,86
ditto i bank var	0,64
kvalifiserte kontorfunksjonærer i varehandel var	0,73
kvalifiserte og selvstendige " " "	0,97
salgsfunksjonærer var	0,87
kvalifiserte funksjonærer i NAF's medlemsbedrifter var	0,92
" og selvstendige funksjonærer i NAF's medlemsbedrifter var	0,93

F o r 1 9 4 6

- c) Forholdstallet (gjennomsnittlig månedsfortjeneste, menn 20-24 år/ditto menn i alt) for
korrespondenter var	0,71
bokholdere var	0,71
kasserere var	0,66
bankassistenter var	0,64
- d) Forholdstallet (gjennomsnittlig månedsfortjeneste, menn 25-29 år/ditto menn i alt) for
korrespondenter var	0,89
bokholdere var	0,84
kasserere var	0,80
bankassistenter var	0,88

F o r 1 9 2 9

- e) Forholdstallet (gjennomsnittsinntekt, menn 21-25 år/ditto menn i alt) for
kontorfunksjonærer i industri og forretningsdrift var	0,65
bokholdere var	0,44
butikk ekspeditører var	0,70
bokholdere og funksjonærer i immaterielt erverv var..	0,42
- f) Forholdstallet (gjennomsnittsinntekt, menn 25-30 år/ditto menn i alt) for
bokholdere var	0,72
bokholdere og funksjonærer i immaterielt erverv var..	0,74

F o r 1 9 1 0

- g) Forholdstallet (gjennomsnittsinntekt, menn 15-20 år/ditto menn i alt) for
private betjenter i landdistriktene var	0,31
ditto i byene var	0,38
bestillingsmenn i landdistriktene var	0,23
ditto i byene var	0,29
- h) Forholdstallet (gjennomsnittsinntekt, menn 20-30 år/ditto menn i alt) for
private betjenter i landdistriktene var	0,60
ditto i byene var	0,72
bestillingsmenn i landdistriktene var	0,55
ditto i byene var	0,58

25. Ved anslagene ble det tatt særlig hensyn til de yrkesgrupper der inntekten på årsbasis var på noenlunde samme nivå som den beregnede. For 1960 var dette kontorfunksjonærer i bank og forsikring, kvalifiserte; salgs- og kvalifiserte og selvstendige kontorfunksjonærer i varehandel. For 1929 var

det særlig bokholdere og bokholdere og kontorfunksjonærer i immaterielt erverv. I 1910 ble anslaget for 20-24 årsgruppens andel utregnet som gjennomsnitt av den for gruppe 15-20 år og de for 20-30 år. Forholdstallet for 25-30 årsgruppen ble det antatt å være like mange prosentpoeng over det observerte for 20-30 årsgruppen, som det beregnede for 20-24 årsgruppen var under. Dette førte til at forholdstallet (studentenes avståtte inntekt på årsbasis/beregnet årsfortjeneste for funksjonærer med examen artium) for studenter i alderen 20-24 år ble anslått til:

1900-35:	0,45
1935-40:	Tallet steg to poeng (0,02) pr. år
1940-45:	Tallet steg et poeng (0,01) pr. år
1945-60:	0,60

For studenter i alderen 25-29 år ble anslagene:

1900-35:	0,75
1935-45:	Tallet steg et poeng (0,01) pr. år
1945-60:	0,85

Resultatene av beregningene er gitt i tabell 3, kolonne 5 og 6.

III.f Beregningene av gjennomsnittlig avstått inntekt pr. år for de kvinnelige elever/studenter

26. Utgangspunktet for disse beregningene var resultatene fra de som allerede var utført for mennene. For årene 1910, 1929, 1946-48 og 1960 ble det anslått et tall for forholdet mellom kvinnelige og mannlige inntekter i de aktuelle alders- og næringsgrupper. Elevenes alder ble anslått å være den samme for kvinner og menn, men sysselsettingsalternativene var naturligvis ikke helt de samme. Siden bare meget få kvinner har gjennomført tekniske fagskoler og tekniske skoler, ble det ikke foretatt noen beregninger for disse.

27. Anslagene på forholdstallet er naturligvis også her svært grove, men kvaliteten av inntektstallene for mennene rettfærdiggjorde ikke noen raffinerte eller arbeidskrevende beregninger. De opplysninger jeg bygget på, var i hovedsaken følgende:

1 9 1 0

- Både i byene og landdistriktene var forholdstallet "menns inntekt/kvinnens inntekter" for aldersgruppen 15-20 år i alt lik 2/3.
- Forholdet mellom gjennomsnittsinntekten for noen utvalgte mannlige yrkesgrupper i alderen 15-20 år og noen kvinnelige ved samme alder var også 2/3.

Yrkesgruppene var valgt ut med henblikk på at de kanskje var sysselsettingsalternativer for personer med middelskoleeksamen. De var: For menn: Fabrikkarbeidere i byer og landdistrikter, håndverksarbeidere samme, handelsbetjenter, private betjenter og bestillingsmenn også samme, tjenere i jordbruk på landet og i hus i byene. For kvinner: Som for menn - unntatt håndverksarbeidere.

- c) I alderen 20-30 år var forholdet mellom gjennomsnittsinntekten for kvinner og menn for gruppene private betjenter og bestillingsmenn i landdistriktene og byene lik 0,50.

1 9 2 9

- a) Forholdstallet "kvinner i alt/menn i alt" i alderen 14-16 år var 0,81.
- b) Mellom gjennomsnittstallet for en gruppe "kvinneyrker" og gjennomsnittstallet for en gruppe "mannlige" yrker for alderen 17-19 år var forholdstallet 0,8. For kvinner var yrkene: Arbeidere og tjenere i jordbruket, kontorfunksjonærer i industri og forretningsdrift, andre industriarbeidere, bokholdere og funksjonærer i immaterielle erverv, butikk-ekspeditører, funksjonærer ved telefon etc., sykepleiere. For menn var det: Arbeidere og tjenere i jordbruket, bokholdere, kontorfunksjonærer i industri og forretningsdrift, håndverksarbeidere, andre industriarbeidere, butikk-ekspeditører, bokholdere og funksjonærer i immaterielle erverv.
- c) For aldersgruppen 20-24 og 25-29 år ble nyttet de funksjonærgruppene som er nevnt ovenfor og dessuten gruppen bokholdere for menn og folkeskolelærere for menn og kvinner.

1 9 6 0

- a) For de aldersklasser som svarer til elevene ved realskole, var det ingen tall, men jeg baserte meg på gjennomsnittstall for de laveste funksjonærer i alderen 18-19 år (0,93), industriarbeidere i samme aldersgruppe (0,66) og kvinnelige industriarbeidere 17-18 år i forhold til hjelpegutter i industrien under 19 år (1,09) og lot de to industritallene til sammen telle like meget som funksjonærtallet.
- b) For elevene i gymnasiet nyttet jeg tall fra aldersgruppen 18-19 år, gjennomsnitt for lavere funksjonærer i varehandel, industri, bank og forsikring og industriarbeidere.
- c) For studentene benyttet jeg bare tall for funksjonærgruppen i aldersgruppen 20-24 år - både lavere og mer kvalifiserte funksjonærer, og i aldersgruppen 25-29 år - kvalifiserte funksjonærer.

28. De anslagene som ble benyttet ved beregningene var på grunnlag av dette:

	Middel-/realskole	Gymnas	Studenter	
			20-24 år	25-29 år
1900-15	2/3	2/3	0,5	0,5
1915-20	Steg 2 poeng (0,02) pr. år	Steg 0,02 pr. år	Steg 0,05 pr. år	Steg 0,04 pr. år
1920-35	0,8	0,8	0,75	0,7
1935-45	Steg 0,01 pr. år	Steg 0,01 hvert annet år	Steg 0,01 pr. år	Steg 0,01 hvert annet år
1945-60	0,9	0,85	0,85	0,75

Resultatene av beregningene er gitt i tabell 4.

III.g Beregningen av gjennomsnittlig avstått inntekt pr. år for studentene ved lærerskolene

29. De kvinnelige elevene ved studentlinjene vil jeg regne har avstått inntekt pr. år som 20-24 år gamle kvinnelige studenter multiplisert med 10/9. For de mannlige studentene vil jeg regne med en avstått inntekt lik gjennomsnittet av den for de mannlige studenter 20-24 år gamle, multiplisert med 10/9. Jeg regner m.a.o. at lærerskole-elevene må avstå inntekt i 10 måneder pr. år, mot studentenes 9.

30. For kvinnene ved de vanlige lærerskolelinjene vil jeg regne avstått inntekt et veiet gjennomsnitt av den for elevene i gymnasets tre siste klasser og den for studenter 20-24 år, vekter henholdsvis 2 og 1. Dette for å ta hensyn til at utdanningsbakgrunnen er framhaldsskole/realskole og alderen 20-24 år. Mennene ved de vanlige lærerskoler vil jeg regne har avstått inntekt lik gjennomsnittet av den for elevene i gymnasets tre siste klasser og elevene ved de tekniske skoler. Dette for å få justert for at lærerskole-elevene antageligvis ikke har den samme yrkeserfaring som elevene ved de tekniske skoler, selv om utdanningsbakgrunnen og alder er nokså lik.

31. For de uteksaminerte med lavere lærerprøve vil jeg regne at avstått inntekt er lik den gjennomsnittlige for elevene i gymnasets tre siste klasser og elevene i real-/middelskolen.

Anslagene på avstått inntekt er gitt i tabell 5.

IV. Noen merknader til resultatene

32. Selv om jeg nok er blitt litt "blind" når det gjelder disse beregningsresultater, synes jeg de virker plausible ved sammenlikning med de data som finnes, f.eks. i (1), (9) og (10). Disse har jo mer vært nyttet til å danne forholdstall av ulike slag og ikke nivå-tall, slik at det skulle være mulig å sammenlikne med de beregnede, uten å gå i ring. Når det gjelder tallseriene innbyrdes, er jeg litt bekymret over at seriene for gymnaselever og studenter 20-24 år er så like for menn før 1920, og at den siste faktisk er lavere enn den første når det gjelder kvinner i første del av perioden. Selv om gymnaselevene avstår inntekt en måned mer, forekommer det meg at studentene burde ligget høyere i forhold til gymnasistene. Resultatet kan kanskje sannsynliggjøres ved å anta at examen artium i mindre grad enn nå ble ansett å være en selvstendig, kompetansegivende eksamen. Før århundreskiftet var nok oppfatningen slik, men det sterke fall i studietilbøyeligheten blant artianerne omkring århundreskiftet tyder på at oppfatningen allerede da hadde endret seg¹⁾. På den annen side kan man kanskje rimeliggjøre tallene ved å tenke seg at det store antall artianere uten videre-utdanning i disse årene kan ha presset lønnene for denne gruppen. Slik som våre tall er beregnet, synes det dog lite trolig at de kunne fange opp en slik tendens.

33. Som bemerket i avsnitt 7, er det ikke justert for arbeidsløshet ved noen av anslagene på avstått inntekt. For mellomkrigstiden vil dette bety at inntekten er angitt for høyt, men justeringen vil ikke føre til særlige endringer før 1. og etter 2. verdenskrig.

1) Jfr. Palmstrøm, H.: "Om en befolkningsgruppes utvikling gjennom de siste 100 år. Statistiske studier vedrørende norske akademikere". Statsøkonomisk Tidsskrift, 1935, s. 256-59.

Tabell 1. Beregningen av gjennomsnittlig årsfortjeneste i løpende kroner for mannlige industriarbeidere, 1900-60

År	1	2	3
	Antatt dagsfortjeneste Kroner	Beregnet årsfortjeneste Kroner	Beregnet årsfortjeneste Indeks
1900	3,30	1 006	100
01	3,33	1 016	101
02	3,33	1 016	101
03	3,33	1 016	101
04	3,37	1 028	102
05	3,33	1 016	101
06	3,43	1 046	104
07	3,60	1 098	109
08	3,73	1 138	113
09	3,80	1 159	115
10	3,89	1 186	118
11	3,99	1 217	121
12	4,19	1 278	127
13	4,49	1 369	136
14	4,75	1 449	144
15	5,31	1 620	161
16	5,94	1 782	177
17	8,05	2 415	240
18	12,01	3 603	358
19	14,45	4 335	431
20	18,61	5 583	555
21	19,14	5 742	571
22	15,48	4 644	462
23	13,46	4 038	401
24	14,55	4 365	434
25	15,64	4 692	466
26	13,93	4 179	415
27	12,14	3 642	362
28	11,48	3 444	342
29	11,55	3 465	344
30	11,58	3 474	345
31	11,06	3 318	330
32	11,29	3 387	337
33	11,12	3 336	332
34	11,15	3 345	333
35	11,15	3 345	333
36	11,52	3 398	338
37	12,38	3 652	363
38	13,60	4 012	399
39	13,79	4 068	404
40	14,92	4 401	437
41	15,41	4 546	452
42	15,64	4 614	459
43	15,97	4 711	468
44	16,14	4 761	473
45	19,27	5 684	565

Tabell 1 (forts.). Beregningen av gjennomsnittlig årsfortjeneste i løpende kroner for mannlige industriarbeidere, 1900-60

År	1	2	3
	Antatt	Beregnet	Beregnet
	dagsfortjeneste	årsfortjeneste	årsfortjeneste
	Kroner	Kroner	Indeks
1946	20,92	6 171	613
47	23,07	6 574	653
48	24,42	6 960	692
49	25,64	7 307	726
50	27,06	7 712	767
51	29,92	8 527	848
52	33,28	9 485	943
53	34,80	9 918	986
54	36,48	10 397	1 033
55	38,40	10 944	1 088
56	41,36	11 788	1 172
57	44,08	12 563	1 249
58	45,92	13 087	1 301
59	49,92	14 227	1 414
1960	51,84	14 774	1 469

Tabell 2. Beregningen av gjennomsnittlig årsfortjeneste for menn i to funksjonærgrupper, 1900-60

År	1	2	3	4
	Indeks	Indeks	Beregnet	Beregnet
	årsfortjeneste	årsfortjeneste	årsfortjeneste	årsfortjeneste
	1. kontorist i	lavere funksjo-	funksjonærer	funksjonærer
	Oslo kommune	nærer i alt	med real-/	med examen
			middeleskole-	artium
			eksamen	
			Kroner	Kroner
1900	100	100	1 362	1 810
01	96	99	1 348	1 792
02	92	97	1 321	1 756
03	92	97	1 321	1 756
04	92	97	1 321	1 756
05	92	97	1 321	1 756
06	92	98	1 335	1 774
07	92	101	1 376	1 828
08	102	108	1 471	1 955
09	102	109	1 485	1 973
10	102	110	1 498	1 991
11	102	112	1 525	2 027
12	102	115	1 566	2 082
13	112	124	1 689	2 244
14	112	128	1 743	2 317
15	118	140	1 907	2 534
16	132	155	2 111	2 806
17	169	205	2 792	3 711
18	240	299	4 072	5 412
19	281	356	4 849	6 444
20	319	437	5 952	7 910

Tabell 2 (forts.). Beregningen av gjennomsnittlig årsfortjeneste for menn i to funksjonærgrupper, 1900-60

År	1	2	3	4
	Indeks årsfortjeneste 1. kontorist i Oslo kommune	Indeks årsfortjeneste lavere funksjo- nærer i alt	Beregnet årsfortjeneste funksjonærer med real-/ middelskole- eksamen	Beregnet årsfortjeneste funksjonærer med examen artium
			Kroner	Kroner
1921	319	445	6 061	8 055
22	281	372	5 067	6 733
23	265	333	4 535	6 027
24	281	358	4 876	6 480
25	299	383	5 216	6 932
26	262	339	4 617	6 136
27	235	299	4 072	5 412
28	230	286	3 895	5 177
29	230	287	3 909	5 195
30	230	288	3 923	5 213
31	230	280	3 814	5 068
32	223	280	3 814	5 068
33	223	278	3 786	5 032
34	218	276	3 759	4 996
35	218	276	3 759	4 996
36	226	282	3 841	5 104
37	234	299	4 072	5 412
38	260	330	4 495	5 973
39	260	332	4 522	6 009
40	288	363	4 944	6 570
41	288	370	5 039	6 694
42	288	374	5 094	6 769
43	288	378	5 148	6 842
44	288	381	5 189	6 896
45	334	450	6 129	8 145
46	349	481	6 551	8 706
47	367	510	6 946	9 231
48	367	530	7 219	9 593
49	364	547	7 450	9 901
50	391	579	7 886	10 480
51	440	644	8 771	11 656
52	480	712	9 697	12 887
53	480	733	9 983	13 267
54	515	774	10 542	14 009
55	515	802	10 923	14 516
56	638	905	12 326	16 381
57	638	944	12 857	17 086
58	718	1 010	13 756	18 281
59	718	1 066	14 519	19 295
60	718	1 094	14 900	19 800

Tabell 3. Beregnet avstått inntekt pr. år for de mannlige elevene/studentene ved noen utdanningsveier, 1900-60. I løpende kroner

År	1	2	3	4	5	6
	Tekniske skoler	Tekniske fagskoler	Middel-/realskole	Gymnas, siste klasser	Studenter	
	Kroner	Kroner	Kroner	Kroner	20-24 år	25-29 år
					Kroner	Kroner
1960	11 081	10 465	4 925	6 182	8 910	12 623
59	10 670	10 078	4 742	5 989	8 683	12 301
58	9 815	9 314	4 362	5 592	8 226	11 654
57	9 422	8 899	4 188	5 296	7 689	10 892
56	8 841	8 350	3 929	5 024	7 371	10 443
55	8 208	7 752	3 648	4 555	6 532	9 254
54	7 798	7 364	3 466	4 362	6 304	8 931
53	7 439	7 025	3 306	4 146	5 970	8 458
52	7 114	6 718	3 162	3 996	5 799	8 215
51	6 395	6 040	2 842	3 604	5 245	7 431
50	5 784	5 463	2 571	3 250	4 716	6 681
49	5 480	5 176	2 436	3 075	4 455	6 312
48	5 220	4 930	2 320	2 954	4 317	6 116
47	4 931	4 656	2 191	2 817	4 154	5 885
46	4 628	4 372	2 057	2 651	3 918	5 550
45	4 263	4 026	1 895	2 461	3 665	5 192
44	3 492	3 254	1 508	2 051	3 051	4 344
43	3 376	3 102	1 413	1 991	2 976	4 259
42	3 230	2 922	1 307	1 940	2 894	4 163
41	3 106	2 765	1 212	1 875	2 813	4 068
40	2 934	2 568	1 100	1 807	2 710	3 942
39	2 644	2 204	949	1 626	2 389	3 560
38	2 609	2 006	869	1 591	2 285	3 494
37	2 252	1 674	761	1 413	1 989	3 125
36	2 039	1 416	708	1 307	1 799	2 915
35	1 952	1 255	697	1 254	1 686	2 810
34	1 896	1 115	697	1 254	1 686	2 810
33	1 835	1 115	695	1 253	1 698	2 831
32	1 807	1 129	706	1 271	1 710	2 851
31	1 714	1 106	691	1 258	1 710	2 851
30	1 737	1 158	724	1 305	1 759	2 932
29	1 733	1 155	722	1 301	1 753	2 922
28	1 722	1 148	718	1 295	1 747	2 912
27	1 821	1 214	759	1 362	1 827	3 044
26	2 090	1 393	871	1 553	2 071	3 452
25	2 346	1 564	978	1 749	2 340	3 899
24	2 183	1 455	909	1 631	2 187	3 645
23	2 019	1 346	841	1 513	2 034	3 390
22	2 322	1 548	968	1 715	2 272	3 787
21	2 871	1 914	1 196	2 087	2 719	4 531
20	2 792	1 861	1 163	2 039	2 670	4 449
19	2 204	1 554	939	1 695	2 175	3 625
18	1 862	1 381	811	1 478	1 827	3 044
17	1 268	986	564	1 044	1 252	2 087
16	950	772	431	810	947	1 578

Tabell 3 (forts.). Beregnet avstått inntekt pr. år for de mannlige elevene/
studentene ved noen utdanningsveier, 1900-60.
I løpende kroner

År	1	2	3	4	5	6
	Tekniske skoler Kroner	Tekniske fagskoler Kroner	Middel-/ realskole Kroner	Gymnas, siste klasser Kroner	Studenter 20-24 år Kroner	Studenter 25-29 år Kroner
1915	878	743	405	763	855	1 425
14	785	664	362	689	782	1 303
13	742	628	342	659	757	1 262
12	692	586	320	613	703	1 171
11	659	558	304	590	684	1 140
10	642	543	297	577	672	1 120
09	628	531	290	568	666	1 110
08	616	521	285	560	660	1 100
07	595	503	275	533	617	1 028
06	567	480	262	512	599	998
05	551	466	254	502	593	988
04	557	471	257	505	593	988
03	551	466	254	502	593	988
02	551	466	254	502	593	988
01	551	466	254	507	605	1 008
1900	545	461	252	507	611	1 018

Tabell 4. Beregnet avstått inntekt pr. år for de kvinnelige elevene/
studentene ved noen utdanningsveier, 1900-60. I løpende kroner

År	1	2	3	4
	Middel-/ realskole Kroner	Gymnas, siste klasser Kroner	Studenter 20-24 år Kroner	Studenter 25-29 år Kroner
1960	4 433	5 255	7 573	9 467
59	4 268	5 091	7 381	9 226
58	3 926	4 753	6 992	8 741
57	3 769	4 502	6 536	8 169
56	3 536	4 270	6 265	7 832
55	3 283	3 872	5 552	6 441
54	3 119	3 708	5 358	6 698
53	2 975	3 524	5 075	6 344
52	2 846	3 397	4 929	6 161
51	2 558	3 063	4 458	5 573
50	2 314	2 763	4 009	5 011
49	2 192	2 614	3 787	4 734
48	2 088	2 511	3 669	4 587
47	1 972	2 394	3 531	4 414
46	1 851	2 253	3 330	4 163
45	1 706	2 092	3 115	3 894

Tabell 4 (forts.). Beregnet avstått inntekt pr. år for de kvinnelige elevene/studentene ved noen utdanningsveier, 1900-60. I løpende kroner

År	1	2	3	4
	Middel-/ realskole Kroner	Gymnas, siste klasser Kroner	Studentener 20-24 år Kroner	25-29 år Kroner
1944	1 342	1 743	2 563	3 258
43	1 243	1 672	2 532	3 152
42	1 137	1 630	2 373	3 081
41	1 042	1 556	2 279	2 970
40	935	1 500	2 168	2 878
39	797	1 333	1 887	2 563
38	721	1 305	1 782	2 516
37	624	1 144	1 532	2 219
36	573	1 059	1 367	2 070
35	558	1 003	1 265	1 967
34	558	1 003	1 265	1 967
33	556	1 002	1 274	1 982
32	565	1 017	1 283	1 996
31	553	1 006	1 283	1 996
30	579	1 044	1 319	2 052
29	578	1 041	1 315	2 045
28	574	1 036	1 310	2 038
27	607	1 090	1 370	2 131
26	697	1 242	1 553	2 416
25	782	1 399	1 755	2 729
24	727	1 305	1 640	2 552
23	673	1 210	1 526	2 373
22	744	1 372	1 704	2 651
21	957	1 670	2 039	3 172
20	907	1 590	2 003	3 114
19	713	1 288	1 523	2 393
18	600	1 094	1 188	1 887
17	406	752	751	1 210
16	302	567	521	852
15	275	519	428	713
14	241	459	391	652
13	228	439	378	631
12	213	409	352	586
11	203	393	342	570
10	198	385	336	560
09	193	379	333	555
08	190	373	330	550
07	183	355	309	514
06	175	341	300	499
05	169	335	297	494
04	171	337	297	494
03	169	335	297	494
02	169	335	297	494
01	169	338	303	504
1900	168	338	306	504

Tabell 5. Beregnet avstått inntekt pr. år for studentene ved lærerskolene, 1900-1960. I løpende kroner

År	Studentlinjene		Vanlig lærerskole		Lavere lærerprøve	
	Menn Kroner	Kvinner Kroner	Menn Kroner	Kvinner Kroner	Menn Kroner	Kvinner Kroner
1960	11 963	8 414	8 631	6 028		
59	11 658	8 201	8 329	5 854		
58	11 044	7 769	7 704	5 499		
57	10 323	7 262	7 459	5 100		
56	9 877	6 961	6 933	4 935		
55	8 770	6 169	6 382	4 432		
54	8 464	5 953	6 080	4 258		
53	8 016	5 639	5 793	4 041		
52	7 786	5 477	5 555	3 908		
51	7 042	4 953	5 000	3 528		
50	6 332	4 454	4 517	3 178		
49	5 982	4 208	4 278	3 005		
48	5 796	4 077	4 087	2 897		
47	5 577	3 923	3 874	2 773		
46	5 260	3 700	3 640	2 612		
45	4 921	3 461	3 362	2 433		
44	4 108	2 848	2 772	2 016		
43	4 019	2 813	2 684	1 959		
42	3 921	2 637	2 585	1 878		
41	3 823	2 532	2 491	1 797		
40	3 696	2 409	2 371	1 723		
39	3 305	2 097	2 135	1 518		
38	3 211	1 980	2 100	1 464		
37	2 841	1 702	1 833	1 273		
36	3 619	1 519	1 673	1 162		
35	2 498	1 406	1 603	1 090		
34	2 498	1 406	1 575	1 090		
33			1 544	1 092		
32			1 539	1 106		
31			1 486	1 098		
30			1 521	1 136		
29			1 517	1 132		
28			1 509	1 127		
27			1 592	1 188		
26			1 822	1 346		
25			2 048	1 518		
24			1 907	1 417		
23			1 766	1 315		
22			2 019	1 482		
21			2 479	1 793	1 642	1 314
20			2 416	1 729	1 601	1 249
19			1 949	1 366	1 317	1 001
18			1 670	1 125	1 145	847
17			1 156	752	804	579
16			880	552	621	435
15			821	489	584	397

Tabell 5 (forts.). Beregnet avstått inntekt pr. år for studentene ved lærer-
skolene, 1900-1960. I løpende kroner

År	Studentlinjene		Vanlig lærerskole		Lavere lærerprøve	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
	Kroner	Kroner	Kroner	Kroner	Kroner	Kroner
1914			737	436	526	350
13			701	419	501	334
12			653	390	467	311
11			625	376	447	298
10			610	369	437	292
09			598	364	429	286
08			588	359	423	282
07			564	340	404	269
06			540	327	387	258
05			527	322	378	252
04			531	324	381	254
03			527	322	378	252
02			527	322	378	252
01			529	326	381	254
1900			526	327	380	253

Kilder og henvisninger

- (1) A.N. Kiær: Indtægts- og Formuesforhold efter skatteligningerne for 1913/14 sammenlignet med tidligere og senere år. (Departementet for Sociale Saker, Kristiania 1917).
- (2) Finans- og Tolldepartementet: St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 13(1938): Om lønnsregulering for offentlige tjenestemenn m.v. Bilag nr. 1 (Oslo 1937).
- (3) Statistisk Årbok for Oslo by 1952 (Kommunens statistiske kontor, Oslo 1953).
- (4) SØS nr. 3, Gerhard Stoltz: Økonomisk Utsyn 1900-1950 (Statistisk Sentralbyrå, Oslo 1955).
- (5) Norges Almenvitenskapelige Forskningsråd - Utredningsavdelingen: Melding nr. 3 1965. Utredning om Søkningen til allmennutdannende skoler, fag- og yrkesskoler og lukkede studier ved universitet og høyskoler høsten 1963. (Kirke- og Undervisningsdepartementet, 1965).
- (6) NOS V 157, Handelsfunktionærernes lønningsforhold m.v. 1909 (Det Statistiske Centralbyrå, Kristiania 1912. I kommisjon hos H. Aschehoug & Co.)
- (7) NOS VI 157, Lønninger 1919 (Det Statistiske Centralbyrå, Kristiania 1919. I kommisjon hos H. Aschehoug & Co.)
- (8) "Private funksjonærers lønningsforhold i januar 1928" i NOS: Statistiske Meddelelser 1928. (Det Statistiske Centralbyrå, Oslo 1929. I kommisjon hos H. Aschehoug & Co.)
- (9) NOS IX 47, Folketellingen 1. desember 1930, syvende hefte:inntekt og formue etter skatteligningen 1930/31. (Det Statistiske Centralbyrå, Oslo 1934. I kommisjon hos H. Aschehoug & Co.)
- (10) NOS X 136, Private funksjonærers lønningsforhold i juli 1946. (Statistisk Sentralbyrå, Oslo 1944. I kommisjon hos H. Aschehoug & Co.)
- (11) NOS X 178, Statistiske Oversikter 1948. (Statistisk Sentralbyrå, Oslo 1948.)
- (12) NOS XI 10, Lønnstillingen 1948. (Statistisk Sentralbyrå, Oslo 1950. I kommisjon hos H. Aschehoug & Co.)
- (13) NOS XI 222, Undervisningsstatistikk 1952-53. (Statistisk Sentralbyrå, Oslo 1956.)
- (14) NOS XI 330, Statistiske Oversikter 1958. (Statistisk Sentralbyrå, Oslo 1959.)
- (15) NOS XII 80, Lønnsstatistikk 1960. (Statistisk Sentralbyrå, Oslo 1962.)